

Пераканаўчая калькуляцыя выгады

Беларусь далучылася да ініцыятывы ЕС у галіне клімату і энергіі. І актыўна рухаецца ў рэчышчы ўкаранення перспектыўных праектаў.

Усвеце добраахвотна абавязаліся скараціць шкодныя выкіды ў атмасферу каля васьмі тысяч гарадоў з насельніцтвам звыш 240 мільёнаў чалавек. Да адной з найбуйнейшых сусветных ініцыятыў у галіне клімату і энергіі далучылася і Беларусь. Ёсць і першыя вынікі: у Полацку ўдалося скараціць выкіды вуглякіслага газу на 12 працэнтаў. Брэст, Магілёў і яшчэ пятнаццаць гарадоў краіны таксама плённа працуюць над новымі праектамі ў галіне клімату і энергіі. Не так даўно да яго падключыліся яшчэ дваццаць населеных пунктаў. Гэта Бабруйск, Быхаў, Верхнядзвінск, Віцебск, Ваўкавыск, Гарадок, Докшыцы, Івацэвічы, Калінкавічы, Краснаполле Карма, Масты, Мсціслаў, Нясвіж, Наваполацк, Пружаны, Светлагорск, Слаўгарад, Слуцк, Смагонь.

“Пагадненне мэраў па клімаце і энергіі” — гэта ініцыятыва Еўрапейскага саюза. Палепшыць якасць жыцця гараджан абавязаліся па свеце ўжо больш за трыста краін. Ідэю падтрымалі і ў рэгіёне “Усходняга партнёрства” Дарэчы, на ўсе мерапрыемствы ў сферы энергаэфектыўнасці прадугледжана 225 мільёнаў еўра.

Іван Шчадранок, нацыянальны эксперт праекта ЕС “Пагадненне мэраў па клімаце і энергіі” ў Беларусі разважае пра тэндэнцыю:

— Беларускія гарады выяўляюць актыўную цікавасць да гэтай ініцыятывы: толькі за мінулы год колькасць удзельнікаў павялічылася амаль у два разы. У пачатку 2018-га — ужо 40 падпісантаў. З чым гэта звязана? Па-першае, у гарадоў з’яўляецца нікальная магчымасць карыстацца сусветнымі ведамі і кампетэнцыяй у сферы клімату, пераймаць досвед на міжнародным узроўні. Па-другое, на падпісантаў звяртаюць увагу так званыя донары і крэдытныя ўстановы, гатовыя дапамагчы фінансава. Інвестарам важна, што ў гарадоў распрацаваны канкрэтны бізнес-план для

скарачэння выкідаў CO2. Гэта вельмі паказальны індэкатар для супрацоўніцтва.

Так, першым у краіне да “Пагаднення мэраў” далучыўся старажытны горад Полацк. Як вядома, там ужо ўдалося скараціць выкіды вуглякіслага газу на 12 працэнтаў, чакаецца, што да 2020 года лічба павялічыцца ўдвая. У горадзе паспяхова рэалізуецца праект “Гарсвятло” — гэта маштабная мадэрнізацыя сістэмы вулічнага асвятлення з бюджэтам у 1 мільён 300 тысяч еўра. Такая ініцыятыва прышлася даспадобы гараджанам: людзі самі сталі мяняць звычайныя лямпачкі напальвання на святлодыёдныя, уцяпляць дамы, эканоміць ваду, цяпло, электраэнергію.

Прыклад можна браць і з горада Чавусы, дзе абароты набірае праект “Беражжыце ваду” — гэта разумная сістэма для ўліку выдаткаванай энергіі і вады. Бюджэт праекта — 595 тысяч еўра. У выніку горад будзе эканоміць 250 тысяч еўра ў год. Таксама для людзей распрацавалі інтэрактыўныя анлайнкалькулятары. У электроннай табліцы можна палічыць, як эканоміць на рахунках за камунальныя паслугі.

Ініцыятыву ЕС у свой час падтрымаў і горад Навагрудак. Там сур’эзна развіваюць зялёную энергетыку: не так даўно пачаў працаваць самы магутны ў краіне вятрак. І на гэтым тут спыняцца не плануюць: для развіцця аднаўляльных крыніц энергіі ў раёне вылучана 600 тысяч еўра.

Актыўна працуе і Брэст — у абласным цэнтры развіваюць ідэю зялёнага горадабудаўніцтва. Да таго ж пабудаваны смеццёперапрацоўчы завод — гэта выдатны прыклад інтэграцыі нацыянальнага фінансавання і еўрапейскай грашовай дапамогі. Магчыма, у хуткім часе мадэрнізуюць водаачышчальныя збудаванні горада.

Іван Шчадранок пералічвае дасягненні і звяртае ўвагу: у краіне паспяхова рэалізуецца дзяржпраграма “Энергазберажэнне” на 2016-2020 гады.

Яна павінна дазволіць выйсці на яшчэ больш высокія паказчыкі

энергаэфектыўнасці, ушчыльную наблізіцца да лічбаў большасці развітых краін. Аднак ёсць пералік мерапрыемстваў, якія па тых ці іншых прычынах не ўваходзяць у дзяржпраграму. Увасобіць іх у жыццё, знайсці знешнія крыніцы фінансавання рэальнага раз з дапамогай удзелу ў “Пагадненні мэраў”.

— Да ініцыятывы падключаюцца прагрэсіўныя гарады, якія хочуць зрабіць больш, чым прадугледжвае дзяржпраграма. Напрыклад, ставяць заданы да 2050 года напалову скараціць энергаспажыванне, а астатнія 50 працэнтаў атрымліваць з аднаўляльных крыніц. Многія да таго часу наогул імкнуцца дасягнуць поўнай кліматычнай нейтральнасці, перастаць аказваць

згубнае ўздзеянне на змяненне клімату, — тлумачыць Іван Шчадранок.

Многія беларускія гарады выяўляюць актыўную цікавасць да экаініцыятывы. У Полацку, напрыклад, паспяхова рэалізуецца праект “Гарсвятло” — гэта маштабная мадэрнізацыя сістэмы вулічнага асвятлення з бюджэтам у 1 300 000 еўра.

Дарэчы, пра такое жаданне ўжо заявіў Браслаўскі раён на Віцебшчыне, які імкнецца стаць першым кліматычна нейтральным муніцыпалітэтам у краіне. На гэта ЕС у якасці фінансавай падтрымкі вылучыць немалыя сродкі.

Істочнік: Беларусь. – 2018. – № 1. – С. 22-23.